

Notat

Dato: 09.02.2017
Arkivsak: 2016/8505-2
Saksbehandlar: hanglop1

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Utbygging av stamnett med fiberkablar og datasentre på Vestlandet

1. Vestlandet manglar viktig digital infrastruktur

På oppdrag frå Samferdselsdepartementet har Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM) i desember 2016 kartlagt og vurdert den nasjonale marknaden for fiberkapasitet (mørk fiber). Innhaldet, sett frå Vestlandet, er kort summert:

«Det er mørk fiber tilgjengelig mellom de fleste regionssentra og landsdeler i Norge, unntatt Bergensområdet og Vestlandet, hvor det er begrenset med sammenhengende tilgjengelig mørk fiber. Mellom Bergen og Østlandet over fjellet er det ikke mørk fiber tilgjengelig.»

Det at nær all datatrafikk ut av landet er konsentrert på infrastruktur som har utgangspunkt i Oslo-regionen, gjer Norge svært sårbar. I praksis betyr det at dersom den digitale infrastrukturen i Oslo vert sett ut av spel, vil vitale samfunnsfunksjonar i heile landet gå ned. NKOM peikar på at denne sårbarheten medfører eit behov for fleire føringsvegar ut av landet.

Rik tilgang på elektrisk kraft gjer at fleire nasjonale og internasjonale aktørar vurderer å etablere grønne datasenter på Vestlandet. Til dette trengs det eigna, ferdigregulerte tomtar, tilgjengeleg infrastruktur, kort avstand til flyplass, og tilgang til arbeidskraft med riktig kompetanse. Det som manglar er god fiberkapasitet (optisk kanal og/eller mørk fiber), og fleire føringsvegar i Norge og ut av landet.

Lysne-utvalet¹ har peika på at samfunnet har stor og aukande avhengighet av IKT i samfunnsmessige, næringsmessige og private samanhengar. I løpet av dei siste åra har også den sikkerheitspolitiske situasjonen i Europa og våre nærområde endra seg. Dette, sett i samheng med internasjonaliseringa i ekom-sektoren, gjer at det ikkje er uvesentleg korleis fiberkablar mot utlandet vert realisert.

2. Politiske signal frå Stortinget

Stortinget har bedt regjeringa legge fram ei sak for Stortinget om korleis det så raskt som mulig kan etablerast fleire fiberkablar til utlandet, mellom anna frå Norge til Storbritannia og Tyskland, for å styrke grunnlaget for etablering av grønne datasentre og annen databasert næringsverksemd i Norge (Vedtak nr. 636 (2015-2016)).

I «Meld. St. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver» er det signalisert at nye folkevalde regionar kan få eit koordineringsansvar for utbygging av digital infrastruktur. Dette kan bidra til raskare utbygging, reduserte kostnader og betre koordinering mellom aktørane i regionen.

3. Regionale initiativ

Fylkesutvalet gjorde i september 2016 fylgjande vedtak (PS 223/2016):

Hordaland fylkeskommune ynskjer å stimulere til utvikling av datalagringsentre og eit betre fiberstamnett i Hordaland. God fiberinfrastruktur mot utlandet og eit godt stamnett er viktig for etablering av databasert næringsliv. Denne bransjen er i tillegg svært kraftkrevjande og representerer ein stor og viktig marknad for energiselskapa i fylket vårt. Fylkesrådmannen foreslår at Hordaland fylkeskommune set av inntil 2,0 mill.

1) NOU 2015: 13 Digital sårbarhet – sikkert samfunn — Beskytte enkeltmennesker og samfunn i en digitalisert verden

kroner til ei søknadsbasert tilskotsordning, finansiert med restmidlar frå tidlegare breibandsatsingar, for å utreda muligheiter og flaskehalsar på dette området. Ordninga skal ha som formål å:

- 1. Definera og skissera løysningar for etablering av fiberkablar mellom Vestlandet og utlandet*
- 2. Skapa dialog og fokus om vidareutvikling av fiberstamnettet i Hordaland og på Vestlandet*
- 3. Definera og utvikla kommunar som er eigna for etablering av kraftkrevjande datasenter*

På bakgrunn av dette vedtaket har Ryfylke IKS – som prosjektleiar og prosjekteigar saman med Rogaland fylkeskommune, Greater Stavanger, Invest in Stavanger og Haugaland Vekst – kontakta Hordaland fylkeskommune for å diskutera finansiering og legging av breibandkabel med tilgang på mørk fiber mellom UK og Nord Rogaland.

Prosjektleiinga presenterte prospektet for Hordaland fylkeskommune, Invest in Bergen og BKK 3. februar 2017. Tanken er at prosjektet er tent med ei utviding mot Hordaland og Bergen. Eit eventuelt utvida samarbeid der Hordaland fylkeskommune (inkludert «Invest in Bergen») inngår i styringsgruppa, kan også bidra til nye diskusjonar om alternativ tilførsleveg mellom Bergen og Oslo. I NKOM-rapporten er legging av fiber langs Bergensbanen trekt fram som eit viktig infrastrukturprosjekt. Bane Nor si avdeling for digitalisering og teknologi har ansvar for dette prosjektet. Vi er gjort kjent med at Bane Nor så langt har vanskar med å etablere stor nok interesse for denne utbygginga.

Samarbeidet vil sjølvstøtt også medføre kostnader. Prosjektet har alt hatt utlegg over ein periode og noko av dette vil det nok være venta at ein medlemskap skal dekke. Konkret til finansiering og gjennomføring av kabellegging vil det vera behov for styrking av kapitalgrunnlaget. SR Bank er sett til å gjennomføre denne operasjonen. Med deltaking frå Hordaland vil det også vere grunnlag for å hente kapital herifrå. I så måte signaliserer BKK at dei vil kunne vurdere konkret deltaking i prosjektet på linje med selskap som Lyse og Conoco Philips frå Rogaland.

4. Oppfølging

Ein tilslutnad til prinsippet om deltaking i prosjektet vil innebere mogleg positiv handsaming i møte i prosjektstyret 23. februar. Deretter er det naturleg at fylkesordføraren i Hordaland vert invitert til møte i regi av fylkesordføraren i Rogaland den 9. mars 2017 på Sola Strandhotell. På dette møtet vil også Statsekretær Reynir Johannesson frå Samferdselsdepartementet og potensielle investorar delta.

Staten sitt bidrag, også økonomisk, er mellom dei viktige punkta i eit slikt møte, og det er grunn til å tru at Roglandsmiljøet og vil kunne ha nytte av Hordaland fylkeskommune i sin argumentasjon for å få staten til å ta ein monaleg del av eit kommande spleiselag.

Fylkesrådmannen rår til at Hordaland er positiv til ein eventuell invitasjon frå Roglandsmiljøet, og i første omgang ser på kostnader og nytte av å delta i prosjektet saman med dei nemnde partane bak kabelinitiativet i sør.

Vedlegg:

Kartlegging og vurdering av infrastruktur som kan nyttiggjøres av datasentre. (NKOM 5. desember 2016)